

פרשיות נצבים-וילך התשע"ז

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. דברים פרק כט, ט-כח

(ט) אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם בְּלִבְכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רֵאשִׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם זַמְנֵיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל:
(י) טַפְכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִחֲנֻכֶּךָ מִחֻטְבֶּךָ עַד שְׂאֵב מִימֶיךָ: (יא) לְעִבְרְךָ בְּבְרִית ה' אֱלֹהֶיךָ וּבְאֵלֹתָיו אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ פָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם: (יב) לְמַעַן הַקִּים-אֶתֶּךָ הַיּוֹם | לֹא לְעַם וְהוּא יִהְיֶה-לְךָ לְאֱלֹהִים כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיְצָקָב: (יג) וְלֹא אַתְּכֶם לְבַדְכֶם אֲנֹכִי פָרַת אֶת-הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת-הָאֱלֹהִים הַזֹּאת: (יד) כִּי-אֶת-אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה עִמָּנוּ עִמָּד הַיּוֹם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר-אֵינָנוּ פֹה עִמָּנוּ הַיּוֹם: (טו) כִּי-אַתֶּם יִדְעֶתֶם אֵת אֲשֶׁר-יִשְׁבְּנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר-עֲבַרְנוּ בְּקִרְבֵּי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עִבַרְתֶּם: (טז) וּתְרֹאוּ אֶת-שְׁקוּצֵיהֶם וְאֵת גִּלְגָּלֵיהֶם עֵץ וְאִבֹן בְּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם: (יז) פֹּרְיֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ-אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ-שִׁבְטֵי אֲשֶׁר לְבָבוֹ פָּנָה הַיּוֹם מֵעַם ה' אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת לְעַבֵּד אֶת-אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הֵהֶם פֹּרְיֵשׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פָּרָה רֵאשׁ וְלַעֲנָה: (יח) וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת-דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבְבוֹ לֵאמֹר שְׁלֹם יִהְיֶה-לִּי כִּי בִישָׁרְרוֹת לִבִּי אֵלֶּךְ לְמַעַן סְפוֹת הַרְוָה אֶת-הַצִּמְאָה: (יט) לֹא-יֵאבֶדָה ה' סֵלַח לֹא כִּי אֲזַי יַעֲשֶׂן אֶפְרָיִם וְקִנְיָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא גְרֻבָּה בּוֹ כִּלְ-הָאֱלֹהִים הַפְתּוּבָה בְּסִפְרֵי הַזֶּה וּמָחָה ה' אֶת-שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (כ) וְהִבְדִּילוּ ה' לְרַעְיָה מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כֹּל-אֲלוֹת הַבְּרִית הַפְתּוּבָה בְּסִפְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּה: (כא) וְאָמַר הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִקְוִמוּ מֵאֲחֵרֵיכֶם וְהִנְכַּרְי אֲשֶׁר יִבֵּא מֵאֶרֶץ רַחֲוֹקָה וְרָאוּ אֶת-מִצְוֹת הָאָרֶץ הַהוּא וְאֶת-תַּחֲלָאִיָּהּ אֲשֶׁר-חָלָה ה' בָּהּ: (כב) גִּפְרִית וּמְלַח שָׂרְפָה כָּל-אַרְצָה לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא-יִעֲלֶה בָּהּ כָּל-עֵשֶׂב כְּמִהַפְּלֶכֶת סֹדֶם וְעַמֹּרָה אֲדָמָה וְצַבּוּלִים אֲשֶׁר הִפְךָ ה' בְּאֶפְסוֹ וּבְחֻמָּתוֹ: (כג) וְאָמְרוּ כָּל-הַגּוֹיִם עַל-מָה עָשָׂה ה' בְּכֶה לְאֶרֶץ הַזֹּאת מִהַ חֲרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה: (כד) וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת-בְּרִית ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר פָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כה) וַיִּלְכוּ וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא-יִדְעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם: (כו) וַיִּחַר-אַף ה' בְּאֶרֶץ הַהוּא לְהִבָּיֵא עָלֶיהָ אֶת-כָּל-הַקְּלָלָה הַפְתּוּבָה בְּסִפְרֵי הַזֶּה: (כז) וַיִּתְּשֶׂם ה' מֵעַל אֲדָמָתָם בְּאֵף וּבְחֻמָּה וּבְקִצְף גָּדוֹל וַיִּשְׁלַכְם אֶל-אֶרֶץ אֲחֵרָת כַּיּוֹם הַזֶּה: (כח) הַנִּסְתַּרְתָּ לָהּ אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגַלְתָּ לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד-עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: ס

Perchance there is among you some man or woman, or some clan or tribe, whose heart is even now turning away from the LORD our God to go and worship the gods of those nations—perchance there is among you a **stock sprouting poison weed and wormwood**. When such a one hears the words of these sanctions, he may fancy himself immune, thinking, "I shall be safe, though I follow my own willful heart"—to the utter ruin of **moist and dry** alike.

2. תרגום אונקלוס דברים פרשת נצבים פרק כט

(יז) דִּילְמָא אֵית בְּכוּן גְּבַר אוֹ אִתְמָתָא אוֹ זְרַעִית אוֹ שְׁבִטָא דִּי לְבָה פְּנֵי יוֹמָא דִּין מִדְחַלְתָּא דִּי אֱלֹהֵנָא לְמַפְלַח יַת טַעוֹת עִמָּמִיא הָאֵנוּן דִּילְמָא אֵית בְּכוּן גְּבַר מְהַרְהַר חֲטָאִין אוֹ זְדוּן (יח) וַיְהִי בְּמִשְׁמַעָה יַת פְּתַגְמֵי מוֹמְתָא הָדָא וַיַּחֲשֹׁב בְּלִבָּהּ לְמִימַר שְׁלָמָא יְהִי לִי אֲרִי בְּהַרְהוֹר לְבִי אֲנָא אֲזַל בְּדִיל לְאוֹסְפָא לָהּ חֲטָאִי שְׁלוּתָא עַל זְדוּתָא:

3. תרגום ירושלמי דברים פרשת נצבים פרק כט

דְּלֹא יְהוּי לְכוּן גְּבַר אוֹ אִתְמָתָא אוֹ זְרַעָא אוֹ שְׁבִטָא דְּלְבִיָּה סְטִי יוֹמָא דִּין מוֹן קָדָם יִי אֱלֹהֵינוּ לְמִזַּל לְמַפְלַח יַת טַעוּתָא דְּעַמָּמִיא הָאֵנוּן דְּלְמָא יְהוּי בְּכוּן גְּבַר דְּלְבִיָּה מְהַרְהַר בְּחֲטָאָה דְּהוּא מְדַמִּי לְשׁוֹרֵשׁ קְבִיעָא בְּאֶרֶץ אֲרוּם רִישִׁיהָ חֲלִי כְּדַבְּשָׂא וְסוֹפִיָּה מְרִיר כְּלַעֲנָתָא דְּמוֹתָא:

Lest there be among you man or woman, family or tribe, whose heart is turned away this day from the Lord our God to go and worship the idols of these people, or there be a man among you whose heart pondereth upon sin, which is like a

root struck into the earth; for its beginning may be sweet as honey, but its end will be bitter as the deadly wormwood;

4. תרגום יונתן דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יח

(יח) ויהי במשמעיה ית פתגמי מומתא הדא ויתניאש בלביה למימר שלמא יהא לי ארום בתקוף יצרא בישא דלבי איזיל מן בגלל למוספא חובי שלוּתא על זדונותא:

5. כתר יונתן דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יח

(יח) והיה בשמעו את דברי השבועה הזאת ויתיאש בלבו לאמור שלום יהיה לי כי בחזוק יצר הרע של לבי אלך מן בגלל להוסיף חטאי שגגה על זדונות:

6. רש"י דברים פרשת נצבים פרק כט

יז - פּוֹנֵי־שׁ בָּכֶם. שָׁמָא יש בכם: אֲשֶׁר לָבְבוּ פָּנֵה הַיּוֹם. מְלַקְבֵּל עָלָיו הַבְּרִית: שָׂרֵשׁ פְּרָה רֵאשׁ וְלַעֲנָה. שָׂרֵשׁ מְגַדֵּל עֶשֶׂב מֵר פְּגִידִין שְׁהֵם מְרִים, פְּלוֹמֵר — מִפְּרָה וּמִרְכָּה רִשְׁעֵי בְּקֶרֶבְכֶם: יח- וְהַתְּבַרֵּךְ בְּלָבְבוּ - לשון ברכה, יחשוב בלבו ברכת שלום לעצמו לאמר, לא יבואוני קלות הללו, אך שלום יהיה לי: וְהַתְּבַרֵּךְ - בינדיר"א שי"י בלע"ז [יברך את עצמו], כמו והתגלח והתפלל: בְּשִׁרְרוֹת לְבַי אֶלֶף - במראית לבי, כמו (במדבר כד, יז) אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קְרוֹב, כלומר מה שלבי רואה לעשות: לְמַעַן סְפוֹת הַרְוָה - לפי שאוסיף לו פורענות על מה שעשה עד הנה בשוגג והייתי מעביר עליהם, וגורם עתה שאצרפם עם המזיד ואפרע ממנו הכל. וכן תרגם אונקלוס בדיל לאוספא ליה חטאי שלותא על זדונותא, שאוסיף לו אני השגגות על הזדונות: הַרְוָה - שוגג שהוא עושה כאדם שכור שלא מדעת: הַצְמָאָה - שהוא עושה מדעת ובתאוה:

7. רמב"ן דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יח

והתברך בלבבו לאמר - כשישמע האחרים מתקללים באלות האלה, הוא יתברך במחשבתו ויאמר בלבו שלום יהיה לי מכל אלה כאשר אלך בתאות לבי. והשם לא יסלח לו אבל יעשן עליו אפו אז כשיחטא, לדור או לדורות. או יהיה טעם "כי" לאמר, יהיה לי שלום בעבור שאינני מקבל עלי השבועה, כי בשרירות לבי אלך כל ימי וכל חפצי אעשה. ולא יאבה ה' בעבור שאיננו מקבל אלתו לסלוח לו, אבל יעשן עליו אפו כיון שבא בבריתו לפני עם כל ישראל. התאוה הגוברת ומתחזקת בלב תקרא שרירות, כלשון חכמים (בבא בתרא קס ב) שריר וקיים, וכן בְּשִׁרְרִי בְטָנוּ (איוב מ טז): ופירוש למען ספות הרוה את הצמאה - להוסיף השבעה עם המתאוה, כי נפש שבעה תקרא רוה, כענין וְרוֹיְתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשָׁן וְעַמִּי אֶת־טוֹבֵי יִשְׂרָאֵל (ירמיה לא יג), וְהִזְיָתָה נֶפְשִׁי כְּגֹן רְוָה (שם פסוק יא), והמתאוה תקרא צמאה, צְמָאָה לָהּ נֶפְשִׁי (תהלים סג ב). והטעם, כי נפש האדם הרוה שאיננה מתאוה לדברים הרעים לה, כאשר תבא בלבו קצת התאוה והוא ימלא תאוותו אז יוסיף בנפשו תאוה יתירה ותהיה צמאה מאד לדבר שהוא שאכל או שעשה יותר מבראשונה, ותתאוה עוד לדברים רעים שלא היתה מתאוה להם מתחלה. כי המתאוה לזמת הנשים היפות, כשיהיה שטוף בזמתן תבואה תאוה לבוא על הזכר ועל הבהמה, וכיוצא בזה בשאר התאוות, וכענין שהזכירו חכמים (סוכה נב ב) מְשֻׁבְּעוּ, רָעַב, מְרַעֵבוּ, שְׂבַע. ולכך יאמר הכתוב בהולך בשרירות לכו, שהוא אם ימלא נפשו בתאוות השרירות והחזקות עליו אשר היא צמאה להם, יוסיף נפשו הרוה עם הצמאה, כי יתאוה ויצמא למה שהיה שבע ממנו וכאשר השביע נפשו בו. ולפי שהזכיר "שרש פורה" אמר בלשון הזה, כי יוסיף השרש הוא כפתו אשר היא רוה ורעננה עם הצמאה ותשובנה כולם צמאות: ... וזה הטוב והישר בעיני בפסוק הזה מכל הנכתב עליו בהרבה פנים: גם יתכן לפרש, שהוא שב אל שרש פורה וראש ולענה, יאמר כי יתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי למען שיוסיף פארותו הרוה אשר תגדל ותצמיח הלענה וראש על הצמאה אשר לא היתה צומחת. או יהיה "הרוה" כנוי ללענה הנזכרת, שיוסיף הלענה הרוה הצומחת וגדלה מאד על הצמאה אשר לא היתה גדלה רק מעט, ותהיינה שתיהן צומחות. והכונה בזה לומר, כי כל אשר ישמע האלה ויתברך ממנה ויתחזק בשרירותו, סעיפיו ישיבוהו לחטוא ויצמיחו פשעים יותר מבראשונה. וגם זה פירוש נכון:

8. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד ב

אמר רבי יצחק: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ויום, שנגאמר: ^(בראשית ו) "וְכָל יֶצֶר מַחְשַׁבֶת לְבוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם". אמר רבי שמעון בן לקיש: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנגאמר: ^(תהלים לז) "צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וּמִבְקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ", ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו, אינו יכול לו, שנגאמר: "ה' לא יעזבנו בידו" וגו'. **תנא דבי רבי ישמעאל**: בני, אם פגע בך מגול זה, משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא, נמות, דכתיב: ^(איוב יד) "אֲבָנִים שִׁחֲקוּ מִיָּם", ואין מים' אלא תורה, שנגאמר: ^(ישעיה נה) "הוי כל צמא לכו למים". אם ברזל הוא מתפוצץ, שנגאמר: ^(ירמיה כג) "הלווא כה דברי פאש, נאם ה', וכפטיש יפצץ סלע". אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: יצר הרע מסיתו לאדם בעולם הזה, ומעיד עליו לעולם הבא, שנגאמר: ^(משלי כט) "מִפְּנֵי מְנַעַר עֵבֶדוֹ, וְאַחֲרֵיתוֹ יִהְיֶה מְנוּן", שפן ב'אטב"ח דבי רבי חייא, קורין ל'סדה': 'מנון'. רב הונא רמי, כתיב: ^(הושע ד) "פי רוח זנונים התעם", וכתיב: ^(שם ה) "פי רוח זנונים בקרבם"? בתחלה התעם, ולבסוף 'בקרבים'. אמר רבא: יצר הרע, בתחלה קראו: 'הלך', ולבסוף קראו 'אורח', ולבסוף קראו 'איש', שנגאמר: ^(שמואל ב יב) "ויבא הלך לאיש העשיר, ויחמל לקחת מצאנו ומבקר לעשות לארס". וכתיב: ^(שם) "ויעשה לאיש הפא אליו". אמר רבי יוחנן: אבר קטן יש בו באדם, משביעו, רעב, מרעיבו, שבע, שנגאמר: ^(הושע יג) "כמרעיתם וישבעו" וגו'.

9. כלי יקר דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יח

יח) וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבְבוֹ לְאֹמֵר שְׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי וְגו'. כל הסיפור הזה מדבר במי שחוטא במחשבה לבד כמו שנאמר אשר לבבו פונה וגו', והתברך בלבבו וגו', כי בשרירות לבי אלך, כי עבודה זרה עיקרה **במחשבה** כי אין אמונה כי אם בלב ועל כן נאמר בעבודה זרה ^(יחזקאל יד ה) לְמַעַן תִּפְּשׂוּ אֶת־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּם. ובכל זכרון עבודה זרה לא נזכר כי אם המעשה כמו שנאמר ^(דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסֵּכָה וְגו'. ומזה יקח שני מיני טעויות כי יאמר אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה ולא מן העשוי כבר דהיינו אלהי הגוים ההם שהזכיר למעלה, טעות שני הוא שיאמר דוקא מעשה אסור ולא מחשבה, זה שאמר והיה בשמעו את דברי האלה הזאת, רצה לומר אותה אלה המרמזת על עבודה זרה בפרטית שמשמעות הענין דוקא על **המעשה**, על כן ימצא מקום לתלות בו טעותו והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, שיתן ברכת שלום לעצמו בעבור היות הדבר בלבבו. וזה שאמר **פי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוח את־הצמאה** כי יסמוך על זה להנצל מן העונש לומר בתוך עמי אנכי יושב והמשקה שדה צמאה למים ישקה אנכי אותה שדה גם הרוח, כך על ידי שישלח ה' את הברכה אל הצדיקים **הצמאים** לדבר ה' כמו שנאמר ^(תהלים סג ב) צְמָאָה לָךְ נַפְשִׁי וְגו'. יקבלו אגבן הברכה גם הרשעים השבעים מעבודת ה' עד שבוחרים להם עבודות זרות חדשים מקרוב באו כי שבעה נפשם מעבודת ה'. **גם יאמר מאחר שהעולם נידון על פי רובו אם כן זכות הצדיקים יעמוד גם לי ויסלח לי בעבורם.** על כן אמר **לא יאבה ה' סלוח לו** ^(ע' כט:ט) כי הרהורי עבירה של עבודה זרה קשים מן עבירה עצמה יען עיקר הדבר בלב כי בעובד עבודה זרה כתיב ^(הושע ד יז) חָבוּר עֲצָבִים אֶפְרַיִם הִנְחִלּוּ שֶׁהִקְב"ה מאריך אפו אפילו בעבודה זרה אמנם כשחלק לבם מעם ה' כתיב ^(שם יב) חָלַק לָבָם עֵתָה יֵאָשְׁמוּ ^(הוא יצרה מזבחותם וישנן מצבותם:) לכך נאמר כי אז יעשן אף ה' מילת אז מורה על הזמן של עתה כי אז תיכף ומיד יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא, רצה לומר בו לבד כי מאחר שחטא בנסתר אין אחרים נתפסים בעונו. ...

10. תלמוד בבלי מסכת יומא דף כט עמוד א

הרהורי עברה קשין מעברה...

11. דעת זקנים מבעלי התוספות דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יז

^(יז) פן יש בכם. זאת היא נתינת טעם אחר לקבלת הברית אשר לבבו פונה היום ותהיה מחשבתו לרעה לעזוב את השם לזה יש לחוש. ועוד פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה ותפרה ותרבה **מחשבה רעה עד שיביאנה למעשה** כדמפרש ואזיל והיה בשמעו וגו' כלומר לאחר מכן כשמעו דברי האלה שקבלו ישראל והתברך יחשוב בלבבו שלום יהיה לי כלומר מה לי ולצער הזה הרי לא קבלתי האלה וא"כ **בשרירות לבי אלך למען ספות הרוח** ^{את־הצמאה} כלומר שירצ' להוסיף החטאי

שהוא רוח ונשבע מהם שאין בהם יצר הרע כגון לבישת כלאים עם הצמאה עם החטאים שהוא תאב וצמא להם כגון גזל ועריות. אבל עכשיו שתבואו כלכם בברית ותקבלו האלות והשבועות תדעו כי העובר על הברית לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה' וקנאתו שהתניתם לו לעמוד ולא תעמודו ומתוך כך לא תבואו לידי מחשבות רעות הללו ותעמדו בבריתו שאם לא תעמדו בבריתו ורבעה בו כל האלה ומחה ה' את שמו של עובר מתחת השמים לא נין לו ולא נכד בעמו. והבדילו ה' לרעה הוא חושב להבדל מישראל ללכת בשרירות לבו ויבדל לרע לו:

12. פנים יפות דברים פרשת נצבים פרק כט פסוק יח

(יח) והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי וגו'. כבר פירשנו בזה שאחז"ל [קידושין כ א] פִּינֹן שְׁעֵבֶר אָדָם עֲבָרָה וְשָׁנָה פֶּה נַעֲשֶׂה לוֹ כְּהִיתָר, וכיון דאומר מותר שוגג הוא [שבת סח ב] מסיתו היצה"ר כי לא יענש שוב מחמת שנעשה לו כהיתר שהוא שוגג, והיינו דכתיב וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבָּבוֹ לֵאמֹר וְגו' בְּשָׂרָיו לְפִי אֱלֹהִים, היינו משום שאחז"ל [ברכות נד א] בְּכָל לִבְבָהּ בְּשָׁנֵי יִצְרָיִךָ בִּינְצָר טוֹב וּבִינְצָר הָרָע. אבל כיון שנעשה לו כהיתר שוב אין כח לִינְצָר טוֹב להטותו לטובה בהיותו אומר כי הוא היתר, וז"ש והתברך בלבבו בתחילה שיש לו שני לבבות יִצָר טוֹב ויִצָר הָרָע. לאמר בְּשָׂרָיו לְפִי אֱלֹהִים. היינו לאחר שנעשה כהיתר שאין כח לִינְצָר טוֹב להטותו, היינו דאמר לְמַעַן סְפוֹת הָרָוּה אֶת־הַצְּמָאָה, כתרגומו לְאוֹסְפָא שְׁלוֹתָא על זְדוֹנוֹתָא: אך כבר כתבנו שזה שנעשה כהיתר הוא חמור הרבה יותר מן המזיד שהוא מורד נגד הש"י לחשוב זה שהזהיר עליו כהיתר הוא, ונידון על המחשבה רעה הזאת כשנעשה לו כהיתר במעשה, ואחז"ל [יומא פז א] עֲבַר עֲבָרָה וְשָׁנָה אֵין מִסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וז"ש לֹא־יֵאבֶה ה' סְלַח לוֹ שֶׁאֵין הַש"י רוֹצֵה בְּתִשׁוּבָתוֹ, ואמר פִּי אֵז יַעֲשֶׂן אֶפְיָה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא דֹאף שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עֲרֻבוֹת זֶה בְּזֶה, היינו שמחויבין להוכיח זה את זה כדכתיב [ויקרא יט, יז] הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתָךְ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא, אבל לאחר שנעשה לו כהיתר אין תועלת בתוכחה וסבר שהוא מותר, אֵל תּוֹכַח לְץ פֶּן יִשְׁנֹאָה, ואין בזה ערבות לכך אמר בְּאִישׁ הַהוּא:

13. דברים פרק ל, א-יד

(א) וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּחְתָּ אֱלֹהִים בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה: (ב) וְשִׁבַּחְתָּ עַד־ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלֹ בְּכָל־אֲשֶׁר־אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבְנֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: (ג) וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת־שִׁבּוֹתֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְצִיחֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה: (ד) אִם־יִהְיֶה גִדְחֶךָ בַּקְּצָה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבָצֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: (ה) וְהִבְיֵאתִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וְיִרְשָׁתָהּ וְהִיטְבָהּ וְהִרְבָּהּ מֵאֲבֹתֶיךָ: (ו) וּפָלַח ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת־לְבָבְךָ וְאֶת־לֵבְבְךָ וְרָעָה לְאֵהָבָה אֶת־ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן תִּיָּהַר: (ז) וְנָתַן ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל־הָאֱלוֹת הָאֵלֶּה עַל־אֵיבֶיךָ וְעַל־שִׁנְאֵיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ: (ח) וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' וְעָשִׂיתָ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם: (ט) וְהוֹתִירָהּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂה יָדָהּ בְּפָרִי בְּטָגָהּ וּבְפָרִי בְּהִמְתָּהּ וּבְפָרִי אֲדָמָתָהּ לְטָבָהּ כִּי יָשׁוּב ה' לְשׁוּשׁ עָלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר־שָׂשׂ עַל־אֲבֹתֶיךָ: (י) כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה כִּי תָשׁוּב אֶל־ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: פ (יא) כִּי הַמְצָנָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם לֹא־נִפְלְאת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רִחַקָה הוּא: (יב) לֹא בְּשָׁמַיִם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחֶנָּה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה: (יג) וְלֹא־מֵעֵבֶר לַיָּם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחֶנָּה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה: (יד) כִּי־קָרוֹב אֵלַי הַדָּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּבְלִבְבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ: ס

Ephraim is addicted to images— Let him be.

חָלַק לְבָם עֲתָה יֵאָשְׁמוּ הוּא יַעְרֹף מִזְבְּחוֹתָם יִשְׁדָּד מִצְבּוֹתָם:

Now that his boughs are broken up, He feels his guilt; He himself pulls apart his altars,

Smashes his pillars.